

Rezzan İTİŞGEN

**Kişinin Kendini Suçlamaya
Zorlanamaması İlkesi
(Nemo Tenetur İlkesi)
ve Susma Hakkı**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

Nemo Tenetur İlkesinin Tanımı, Diğer İlkeler ile İlişkisi, Hukuki Niteliği ve İlgili Kriterler, Normatif Kaynakları, Amacı, Tarihsel Gelişimi

I. İlkenin Tanımı ve Diğer İlkeler ile İlişkisi	3
A. Tanım	3
B. Diğer İlkeler ile İlişkisi.....	5
C. Hukuki Niteliği ve İlkeye İlişkin Ölçütler.....	8
1. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında.....	8
2. Birleşik Krallık'ta.....	15
3. Amerika Birleşik Devletleri'nde	19
a. Anayasal Düzenleme ve Mahkeme İçtihatları.....	19
b. İlke ile Bağlantılı Bağışıklık Kavramı	22
(1) Mutlak Bağışıklık	23
(2) Göreceli Bağışıklık.....	24

(3) Savunma Tanığının Bağışıklık İmkânından Yararlanıp Yararlanamayacağı	26
4. Türk Hukukunda.....	27
a. Susma Hakkına Karşı Çıkan Görüş.....	28
b. Susma Hakkını Kabul Eden Görüş	29
(1) Susmayı Bir Hak Olarak Kabul Etmeyen Görüşler ...	30
(2) Susmayı Bir Hak Olarak Kabul Eden Görüşler	30
II. Kapsamı ve Sınırları.....	34
A. İlkenin Kapsamı	34
1. Tam Susma.....	34
2. Kısmi Susma	34
3. Geçici Susma	36
B. İlkenin Sınırları.....	43
III. Normatif Kaynakları	53
IV. İlkenin Temellendirme Gerekçeleri.....	55
A. Genel Olarak.....	55
B. İtham Sisteminin Doğası.....	57
C. Delillerin ve İkrarın Güvenilirliğini Sağlama	58
D. Kişi Onur ve Haysiyetini Koruma.....	61
E. Özel Hayatın Gizliliğine Saygı.....	62
F. Sosyal Sözleşme Teorisi	65
G. Aile İçi İlişkileri Koruma.....	67
H. Görüşümüz	67
V. Tarihsel Gelişim	68
A. Roma Hukukunda Nemo Tenetur İlkesi	68
B. Birleşik Krallık'ta Nemo Tenetur İlkesi.....	71
C. Kıta Avrupası'nda Nemo Tenetur İlkesi.....	74
D. Amerika Birleşik Devletleri'nde Nemo Tenetur İlkesi	75
E. Türkiye'de Nemo Tenetur İlkesi	78

İkinci Bölüm

İlkenin Uygulanma Şartları ve Tartışmalı Olduğu Alanlar

I. İlkenin Kişi Bakımından Uygulanma Şartları.....	81
A. Şüpheli ve Sanık Bakımından Uygulanması.....	81
B. Tanık Bakımından Uygulanması	84
1. Tanığın Kendisi İçin Uygulanması	86
2. Tanığın Yakınları İçin Uygulanması	88
a. Şüpheli veya Sanığın Nişanlısı	89
b. Evlilik Bağı Kalmasa Bile Şüpheli veya Sanığın Eşi	90
c. Akrabalık İlişkisi	92
d. Evlatlık İlişkisi.....	92
C. Tüzel Kişiler Bünyesinde İşlenen Suçlar Bakımından Uygulanması.....	100
1. Tüzel Kişilerin Kendisi İçin Uygulanması.....	100
a. Tüzel Kişilerin Nemo Tenetur İlkesinden Yararlanabileceğini İleri Süren Görüş	102
b. Tüzel Kişilerin Nemo Tenetur İlkesinden Yararlanamayacağını İleri Süren Görüş	103
2. Tüzel Kişilik Bünyesindeki Kişiler İçin Uygulanması.....	107
II. Ceza Muhakemesi Öncesinde, Muhakeme Sırasında ve Muhakeme Sonrasında İlkenin Uygulanması.....	109
A. Ceza Muhakemesi Öncesinde	109
B. Ceza Muhakemesi Sırasında.....	126
C. Muhakeme Sonrası İnfaz Aşamasında	135
III. İdari Yargıda ve Hukuk Muhakemesinde İlkenin Uygulanması	140
IV. İlkenin Yer Bakımından Uygulanması.....	149
V. İlkenin Tartışmalı Olduğu Alanlar	151
A. Kimlik Bilgileri	151
B. Koruma Tedbirleri	159
C. Yalan Makinesi (Poligraf)	167

Üçüncü Bölüm
İlkeye Aykırılık, Sonuçları ve İkrarın Geçerlilik
Şartları

I. İlkeye Aykırılık Taşıyan Durumlar.....	169
A. Hakların Hatırlatılmaması	169
1. Şüpheli ve Sanığın Haklarının Hatırlatılmaması	170
2. Tanığın Haklarının Hatırlatılmaması.....	181
B. Yasak İfade Alma ve Sorgu Yöntemleri	181
1. İşkence.....	182
2. Kötü Muamele.....	184
3. Sömürme	185
4. Yorma	186
5. İlaç Verme.....	186
6. Aldatma.....	187
7. Kanuna Aykırı Yarar Vaadi.....	190
II. İlkeye Aykırılığın Sonuçları.....	192
A. İlkeye Aykırılık Sonucu Elde Edilen Delilleri	
Değerlendirme Sorunu.....	193
1. Hukuka Aykırı Delilleri Değerlendirmede Mutlak	
Kabul Yaklaşımı.....	194
2. Hukuka Aykırı Delilleri Değerlendirmede Mutlak Yasak	
Yaklaşımı	195
3. Hukuka Aykırı Delilleri Değerlendirmede İlimli Yaklaşım	204
B. Hukuka Aykırı Delillerin Uzak Etkisi	216
C. Hukuka Aykırı Delillerin Dosyada Kalması Sorunu	219
D. Kamu Makamları Dışındaki Kişiler Tarafından Elde Edilen	
Hukuka Aykırı Delillerin Akıbeti.....	220
III. İkrarın Geçerlilik Şartları ve Değerlendirilmesi.....	223
SONUÇ	233
KAYNAKÇA	241